

Arkivnr: 2014/15863-10

Saksbehandlar: Siri Hanson og Arthur K. Arnesen

Saksframlegg

Saksgang

Utval	Saknr.	Møtedato
Fylkesutvalet		04.12.2014
Fylkestinget		09.12.2014

Gjennomgang av Hordaland fylkeskommune sitt engasjement i Business Region Bergen

Samandrag

Business Region Bergen AS vart etablert i 2008 av Hordaland fylkeskommune, kommunane Bergen, Askøy, Austevoll, Fjell, Fusa, Os, Samnanger, Stord, Sund, Vaksdal, Øygarden, samt Regionrådet Nordhordland IKS på vegne av sine eigarkommunar. Hordaland fylkeskommune har ca 33 % av aksjekapitalen. Aksjonærane forplikta seg til å yte årlege driftstilskott til selskapet. Samarbeidet mellom Hordaland fylkeskommune og BRB er regulert i ein avtale frå 2009. Avtalen har ein minimum løpetid på 5 år og kan deretter seiast opp partane med 6 månaders varsel. Hordaland fylkeskommune ynskjer nå å fornye avtalen. Denne saka er vidare ei oppfølging av vedtak i fylkestinget og fylkesutvalet og fylkesrådmannen si melding om eiga sak om BRB.

I 2013 blei det endringar i eigarstrukturen i BRB og styret vedtok ein ny strategi som grunnlag for å vidareutvikling og spissing av selskapets fokus. Innhaldet i ein ny avtale bør spegle konkret det BRB skal yte som tenester til HFK knytt til sin rolle som aktør innan kompetansebasert næringsutvikling i regionen, med særleg fokus på dei tre definerte områda for BRB. Den felles Strategisk næringsplanen for eigarkommunane er under revisjon. Forventninga til denne prosessen og planen er tydeleggjering av ansvarslinjene mellom tiltakseigarar, eigarkommunane og andre samarbeidsaktørar når det gjeld oppfølging av tiltak i planen. Det går vidare fram av saka at det er ynskjeleg med eit utgreiingsarbeid av ulike geografiske virkeområde for BRB, ulike tilknytingsformer for kommunane og ulike finansieringsmodellar i nært samarbeid med BRB og dei andre eigarane og vurdering av moglegheitene for å utvikle eit større og meir synleg kontormiljø for regionale utviklingsaktørar i Bergen.

Forslag til innstilling

1. Samarbeidsavtalen mellom Business Region Bergen AS og Hordaland fylkeskommune vert forlenga med 4 år, men slik at det blir gjort ei ny vurdering av situasjonen etter to år, dvs ein avtale på 2+2 år. Det vert tatt atterhald om å kunne revurdere samarbeidet dersom store kommunar går ut av samarbeidet.
2. Innhaldet i ein ny avtale bør spegle konkret det BRB skal yte som tenester til HFK knytt til sin rolle som aktør innan kompetansebasert næringsutvikling i regionen med særleg fokus på dei tre definerte områda for BRB; **næringsvenleg offentleg sektor, marknadsføring og omdømmebygging, internasjonalisering** og som støtter oppunder måla i Regional næringsplan for Hordaland 2013-2017. Vidare vil fylkeskommunen sine synspunkt på samarbeidet slik det går fram av denne saka, bli innarbeid i avtalen.

3. BRB får ei basisbevilling på kr 5 pr innbyggjar for heile virkeområdet pluss kr 10 pr innbyggjar for kommunane utanom Bergen frå Hordaland fylkeskommune i avtaleperioden. Det fylkeskommunale tilskottet blir gjort avhengig av at kommunane bidrar med sin del.
4. Det vert lagt til grunn at prosjekt i regi av BRB utover basisaktivitetane i stor grad blir finansierast eksternt.
5. Det vert forventa at revisjonen av Strategisk næringsplanen tydeleggjer av ansvarslinjene mellom tiltakseigarar, eigarkommunane og andre samarbeidsaktørar når det gjeld oppfølging av tiltak i planen.
6. Fylkestinget ber fylkesrådmannen ta initiativ til eit utgreiingsarbeid av ulike geografiske virkeområde for BRB, ulike tilknytingsformer for kommunane og ulike finansieringsmodellar i nært samarbeid med BRB og dei andre eigarane.
7. Fylkestinget ber fylkesrådmannen ta eit initiativ overfor BRB og dei andre eigarane med sikte på å få vurdert moglegheitene for å utvikle eit større og meir synleg kontormiljø for regionale utviklingsaktørar i Bergen.

Rune Haugsdal
fylkesrådmann

Bård Sandal
fylkesdirektør regional utvikling

Saksframlegget er godkjent elektronisk og har derfor inga underskrift.

Fylkesrådmannen, 21.11.2014

Bakgrunn

I samband med stiftinga av Business Region Bergen AS (BRB) i 2008 deltok Hordaland fylkeskommune med ca 33 % av aksjekapitalen. Det blei vidare utarbeidd ein aksjonæravtale kor aksjonærene forplikta seg til yte årlege driftstilskott til selskapet. Samarbeidet mellom Hordaland fylkeskommune og BRB er regulert i ein eigen avtale frå 2009. Avtalen har ein minimum løpetid på 5 år og kan deretter seiast opp av partane med 6 månaders varsel. Det er denne avtalen som dannar grunnlaget for samarbeidet, saman med selskapet sine vedtekter og aksjonæravtalen.

I sak til fylkesutvalet 19.02.2014 om «Gjennomgang og vidareføring av samarbeidsavtaler med regionale næringsretta utviklingsaktørar», signaliserte fylkesrådmannen at det ville komme ein eigen sak med gjennomgang og vurdering av støtte til BRB.

I samband med handsaming av eigarskapsmeldinga i fylkestinget i mars 2014 (PS 12/2014) vart følgjande vedteke sendt over til fylkesrådmannen: *"Fylkestinget ber om å få ei sak attende til fylkestinget for på brei basis drøfta Hordaland fylkeskommune sitt engasjement, formålsparagraf, resultat og mål i høve til BRB."*

I fylkesutvalet 28/8-2014 (PS 184/4) om rapportering på bruk av tilskott til BRB vart det gjort følgjande vedtak: *«Fylkesutvalet viser til den planlagde gjennomgangen av Hordaland fylkeskommune sitt engasjement i Business Region Bergen og ber om ei ny sak når denne gjennomgangen er gjort».*

Denne saka er oppfølging av desse vedtaka og fylkesrådmannen si melding om eiga sak om BRB.

Om Business Region Bergen AS

Business Region Bergen AS vart etablert i 2008 av Hordaland fylkeskommune, kommunane Bergen, Askøy, Austevoll, Fjell, Fusa, Os, Samnanger, Stord, Sund, Vaksdal, Øygarden, samt Regionrådet Nordhordland IKS på vegne av sine eigarkommunar.

Business Region Bergen er på vegne av eigarkommunane drivkraft for kompetansebasert næringsutvikling i regionen. Selskapet driver etablerarteneste og bidrar med kunnskap og informasjon til kommunane. Pr okt. 2014 er det 9 ansatte i BRB som utgjør 8,7 årsverk. BRB har fokus på dei prioriterte næringane: energi, maritim og marin sektor, oppleving, kultur og reiseliv og media og kulturbasert næringsliv. Det vert også prioritert å bidra til auka samhandling mellom det offentlege, næringslivet og forskings- og utdanningsmiljøa. BRB er det einaste næringsorganet der alle kommunane i Bergensregionen aktivt samordnar næringsstrategiar noko som vert oppfatta som verdifullt. Dette vert m.a. gjort i felles **Strategisk næringsplan**. Denne er under revisjon og eit utkast er planlagt ferdig i løpet av 2014.

Vidare bidrar BRB aktivt til å bygge omdømme. Nettsida www.regionbergen.no vert oppdatert og utvikla. Her kan ein finna **nøkkeltal for bransjane** og informasjon om tilbod og prosjekter. Den felles profilen **REGION BERGEN** er etablert og tatt i bruk av eigarane. **Etablerersenteret** er eit tilbod til grunderar som treng assistanse. Her er det mellom anna utvikla eit kompetanseprogram og møteplassen **Treffpunkt** som er for grunderar i Bergensregionen. Vidare er det etablert ein eigen **næringsarealportal** på nettsida der ein kan finna fram til ledige næringsareal.

Som resultat av ein strategiprosess i selskapet i 2013 er områda **næringsvenleg offentleg sektor, marknadsføring og internasjonalisering** vedtatt som særleg prioriterte strategiområde framover. Det er eit tett samarbeid mellom BRB og nettverksorganisasjonane i regionen. Det er laga samarbeidsavtalar med desse. I tillegg er HOG Energi, Maritimt Forum og Design Forum Vest lokalisert saman med BRB.

Selskapet etablerte i 2013 dotterselskapet BRB Vekst AS. Dette selskapet skal stå for all aktivitet finansiert gjennom kommersielle aktørar og med egne bidrag frå BRB for å skilje mellom aktivitet som er heilt eigarfinansiert og heilt eller delvis eksternt finansiert. BRB Vekst AS sto ansvarleg for den store

rekrutteringskampanjen *Vekstlandet*. Nærare informasjon om Vekstlandet finst på BRB sin heimeside og i årsrapport for 2013 <http://www.regionbergen.no/>.

I samband med at Voss og Tysnes gjekk inn i selskapet vedtok eigarane ei endring av § 1 i aksjonærvtalen på selskapets generalforsamling 7.juni 2014. Ny formulering i §1 er: Hordaland fylkeskommune og Bergen kommune har hver 33% av aksjene i selskapet. Dei resterende 34% fordeles på dei andre kommunane. Kommunar med mer enn 10 000,- innbyggere vil eie 36 aksjer hver. Kommuner med mindre enn 10 000,- innbyggere vil eie 20 aksjer hver. Vidare blei §4 er endra til : Aksjekapitalen skal være på NOK 1 056 000,-. Aksjenes pålydande skal være NOK 1000,-.

Askøy kommune fatta i desember 2013 vedtak om å tre ut av selskapet frå 01.01.2014.

BRB as					
	2009	2010	2011	2012	2013
Inntekt Bergen kommune	10 400 000	9 600 000	11 448 220	10 212 200	9 475 000
Inntekt Hordaland fylkeskommune	5 000 000	5 000 000	5 769 000	5 088 000	4 964 000
Inntekt Andre eiere	1 274 190	1 368 630	1 409 870	1 345 340	1 371 790
Annen inntekt	4 076 722	5 504 901	1 769 451	3 817 581	2 907 001
Inntekter	20 750 912	21 473 531	20 396 541	20 463 121	18 717 791
Prosjektkostnader	6 513 287	8 152 373	5 378 313	6 286 472	4 306 250
Personalkostnader	6 827 009	9 278 745	8 879 548	10 091 741	9 362 177
Andre kostnader	5 238 141	4 740 279	4 625 243	4 473 626	4 534 669
Nedskrivning aksjer					1 842 000
Kostnader	18 578 437	22 171 397	18 883 104	20 851 839	20 045 096
Resultat	2 172 475	-697 866	1 513 437	-388 718	-1 327 305
Inntekter 2011 er inkl Energiomr; 731' fra HFK / Bgo kommune 530'					

Tabell 1. Oversikt over inntekter/kostnader i BRB 2009-2013 i kroner (Kjelde BRB).

I perioden 2009 til 2012 har dei årlege inntektene vore stabile mellom 20,4 – 21,4 mill kr, mens i 2013 var inntekta redusert til 18,7 mill kr. Årsaka er reduksjon i tilskot frå Bergen kommune og i posten annen inntekt. Posten annen inntekt har variert i åra frå 5,5 mill kr til 1,7 mill kr som følge av oppnådd ekstern finansiering av prosjekt og tiltak. Utgiftene har variert mellom 18,5 mill kr og 22,2 mill kr. Personalkostnadene auka frå 6,8 mill kr i 2009 til 10,1 mill kr i 2012, men var ned til 9,4 mill kr i 2013. Det har også vore store variasjonar i resultat frå år til år. I 2013 var underskotet 1.3 mill kr som skuldast nedskrivning av aksjar i BRB Vekst AS.

	Budsjett for 2014
Inntekt Bergen kommune	8 825 000
Inntekt Hordaland fylkeskommune	4 184 000
Inntekt Andre eigarar	1 256 700
Annen inntekt	1 199 990
Inntekter	15 465 690
Prosjektkostnader	2 210 000
Personalkostnader	9 073 100
Andre kostnader Nedskrivning aksjar	4 164 200
Kostnader	15 447 300
Budsjettet resultat	18 390

Tabell 2. Oversikt over budsjetterte inntekter og utgifter for 2014 i kroner (Kjelde: BRB)

I budsjettet for 2014 er både inntektssida og kostnadsida justert ned og budsjettet er sett opp i balanse. Grunna reduksjon i tilskota frå eigarane har BRB budsjettert med ei inntekt på ca 15,5 mill kr i 2014 mot 18.7 mill i 2013.

På utgiftsida er det budsjettert med mindre ressursar til prosjekt, 2.2 mill kr i 2014 mot 4.3 mill kr i 2013. Personalkostnadene er også budsjettert ned til 9.1 mill i 2014 mot 9,4 mill kr i 2013 og posten andre kostnader inkludert nedskrivning av aksjer er redusert frå 5,4 mill kr i 2013 til 4,2 mill kr i budsjettet for 2014.

BRB opplyser at Bergen kommune yter tilskot til BRB med 20 kr pr innbyggjar. I tillegg betaler Bergen kommune ca 4 mill som prosjekttilskott. Dei andre eigarkommunane skal yte eit bidrag på 10 kr pr innbyggjar. Askøy, som meldte seg ut i desember 2013, er ikkje fakturert i 2014. Stord kommune er fakturert for 2014, men har enno ikkje betalt.

Forholdet mellom Hordaland fylkeskommune og BRB

Samarbeidet mellom fylkeskommunen og BRB er regulert i «Avtale om samarbeid og leveranse av tjenester mellom Business Region Bergen AS og Hordaland fylkeskommune», datert 17.12.2009. Avtalen har ei minimum løpetid på 5 år rekna frå 01.01.2009. Avtalen er bindande og kan seiast opp med 6 mnd skriftleg varsel. Samarbeidet med BRB har ved årskiftet 2014-2015 vart i 6 år.

I gjeldande avtale mellom fylkeskommunen og BRB står det at vederlaget som fylkeskommunen skal betale til BRB for tenestene er 5 mill kr pr. år. Fylkeskommunen har vald å dele opp støtta slik at i utgangspunktet halvparten skulle nyttast til drift og den andre halvparten til prosjekt. Driftstøtta har vore omtrent uendra på ca 2.5 mill i heile perioden. I 2014 blei støtta redusert med 780 000 kr eller nesten 16 % som følgje av nedtrekk i rammene for budsjettposten «Prosjekt og organisasjonar med driftstilskott». Nedtrekket blei tatt på den delen som går til prosjektstøtte. Prosjektstøtta blei med det redusert frå 2563 000,- kr 2013 til 1780 000,- kr i 2014. Av prosjektstøtta i 2014 var 200 000,- kr øyremarka til «Knowledge Hub i Bergen» som følgje av tidlegare politiske vedtak. Ein grunn for at det var prosjektstøtta som blei redusert, var at dette i alle fall delvis kunne vegast opp av eventuelle søknader om prosjektfinansiering via Handlingsprogram for næringsutvikling i Hordaland (HNN). I samband med dei årlege løyvingane sendar HFK eit tildelingsbrev der drifts- og prosjektstøtta er spesifisert og med forventningar til korleis prosjektmidlane skal nyttast.

BRB har i tråd med avtale og tildelingsbrev rapportert årleg i høve til drift og prosjekt. Rapportane er likevel ikkje detaljert på prosjektnivå slik at ein kan spore til kva prosjekt HFK-midlane er nytta og kor mye som er nytta til dei ulike prosjekta. Fylkesutvalet har fått desse rapportane som melding for åra 2011, 2012 og 2013. Det har likevel vore fleire interpellasjonar i fylkesutvalet og fylkestinget, med spørsmål om bruk av fylkeskommunale midlar i BRB og om konkrete resultat.

I 2013 vart det med bakgrunn i vedtak i kontrollutvala i Hordaland fylkeskommune og kommunane Bergen, Samnanger, Austevoll, Fusa, Os og Askøy satt i gong selskapskontroll av BRB. Deloitte gjennomførte revisjonen knytt til fylkeskommunen sin eigarstyring og selskapskontroll av selskapet. Rapporten frå Deloitte vart lagt fram i kontrollutvalet 19.11.2013 og fylkestinget 11.12.2013.

I rapporten står det mellom anna følgjande:

«Det er revisjonen si vurdering at Hordaland fylkeskommune utøver kontroll med Business Region Bergen i samsvar med politiske vedtak og etablerte normer for god eigarstyring.»

« Selskapskontrollen viser at det er ei avklart rolle- og ansvarsfordeling i fylkeskommunen når det gjeld oppfølging av Business Region Bergen, og at det er god kommunikasjon og samhandling mellom administrasjonen i fylkeskommunen og BRB.»

« Med utgangspunkt i revisjonen sine vurderingar knytt til fylkeskommunen si eigarstyring av BRB ser ikkje revisjonen behov for å foreslå konkrete tilrådingar etter kontrollen.»

I samband med handsaminga av rapporten gjorde fylkestinget følgjande vedtak i desember 2013:

1. Fylkestinget seier seg nøgd med at revisjonsrapporten ikkje ser behov for å foreslå konkrete tilrådingar etter Deloitte sin kontroll av fylkeskommunen si eigarstyring av Business Region Bergen.
2. Når det gjeld den gjennomførte selskapskontrollen av Business Region Bergen ber fylkestinget

selskapet syte for å:

- 2.1 Ferdigstille arbeidet med å utarbeide fullmaktsstruktur for selskapet og styreinstruks for styret.
- 2.2 Sikre at samarbeidsavtalane i tilstrekkeleg grad avklarar rollar- og forventningar mellom artane.
- 2.3 I samband med revidering av Strategisk næringsplan i 2014 arbeide for å tydeleggjere ansvarslinjene mellom tiltakseigarar, eigarkommunane og andre samarbeidsaktørar når det gjeld oppfølging av tiltak i planen.
- 2.4 Utarbeide skriftlege rutinar for innkjøp og kontraktsoppfølging, og sikre at innkjøp vert gjennomført i samsvar med regelverket om offentlege anskaffingar.
- 2.5 Etablere eit system for å registrere og følgje opp avvik, som er tilpassa selskapet sin storleik og risikoforholda for verksemda.
- 2.6 Innføre følgjande praksisar tilrådd av KS: styrevervregistrering, gjennomføre årleg eigenevaluering av styret, utarbeide plan for kompetanseutvikling.
- 2.7 Utarbeide skriftlege rutinar for budsjettering og oppfølging av budsjett, som inkluderer retningslinjer for rapportering om avvik frå budsjett.
- 2.8 Etablere system og rutinar for prosjektstyring, og fastsetje budsjetttrammer for prosjekt av ein vesentleg storleik.
- 2.9 Utarbeide retningslinjer for bruk av innleidde ressursar.
- 2.10 Vurdere om det er behov for at selskapet i større grad rapporterer til alle eigarane om ressursbruken i selskapet (jf. praksis med rapportering til Hordaland fylkeskommune).Lage ein plan innan 01.03.14., som syner kva tiltak som skal setjast i verk for å følgje opp.
- 2.11 Lage ein plan innan 01.03.14., som syner kva tiltak som skal setjast i verk for å følgje opp tilrådingane i rapporten, når tiltaka skal setjast i verk og kven som skal ha ansvaret for iverksetjinga. Det er ønskeleg at planen vert lagt fram for fylkestinget i mars 2014.»

Kontrollutvalet er ansvarleg for oppfølging av dette vedtaket.

I samband med handsaming av sak **RS 65/14 BRB - selskapskontroll Deloitte rapporten mv.** i møte i kontrollutvalet i Hordaland fylkeskommune 19.9.14 vart det gjort slikt vedtak: «*Kontrollutvalet ber om ny skriftleg tilbakemelding om status på punkta 2, 3, 5 og 8 innan utgangen av desember 2014.*»

Vurdering

BRB blei oppretta som det offentlege sitt reiskap for operativ næringsutvikling på definerte område som mellom anna etablererteneste, marknadsføring av regionen og delegasjonsreiser. Etter fylkesrådmannen si vurdering har BRB levert på dei områda som er definert av samarbeidsavtaler og av styret og eigarmøta.

I utgangspunktet kunne ein tenke seg at BRB blei etablert som eit reint samarbeidsselskap mellom dei kommunane som ønskte å delta innafor regionen. Fylkeskommunen blei imidlertid invitert med som deltakar både fordi ein så stor del av Hordaland er omfatta av BRB sitt virkeområde, men også fordi vi kunne ha ein «balanserande» rolle mellom Bergen som ein storby kommune og alle dei andre kommunane som er mykje mindre. Også på desse områda meiner fylkesrådmannen vil har fylt vår rolle.

Geografi.

Kommunane i Hordaland har organisert næringsutviklingsarbeidet sitt på mange ulike sett og fleire nivå. I tillegg til det dei gjer i eigen regi er dei fleste kommunane med i eit regionalt samarbeid av typen Hardangerrådet, Nordhordland regionråd og Gode Sirklar som mellom anna arbeider med næringsutvikling på vegne av sine kommunar. I tillegg er 20 kommunar med i BRB som har oppgåver og ansvar for næringsutvikling på vegne av medlemskommunane. Etter fylkesrådmannen sitt syn inneber dette ein fare lite koordinert ressursutnytting og fragmentert innsats dersom det ikkje samstundes blir nytta monalege ressursar til koordinering og avklaring av rollefordeling. I tillegg kjem at kommunane i nord ikkje er direkte aksjonærar og medlemmer i BRB, men berre indirekte medlemmer gjennom Nordhordland regionråd.

Medlemskommunane i BRB utgjer ein stor del av Hordaland geografisk og hovuddelen av befolkninga (opp mot 88 %) bur i desse kommunane. Dette gjer også at hovuddelen av næringsaktiviteten i Hordaland skjer i medlemskommunane. Pr i dag er det berre kommunane i Hardangerregionen, Askøy samt kommunane i Sunnhordlandsregionen med unntak av Stord, Tysnes og Austevoll og som ikkje er med i BRB. For fylkeskommunen, som har ansvaret for regional utvikling i Hordaland betyr dette at mesteparten av

aktiviteten vil vere knytt til medlemskommunane i BRB. Samstundes har vi det same ansvaret for næringsutvikling også i dei kommunane som ikkje er med i BRB. Dette kan vi anten løyse ved å be BRB tilby nokre av dei tenestene dei gir også til næringslivet i resten av Hordaland eller ved å tilføre andre aktørar ekstra ressursar. Eit døme her er BRB sitt tilbod til etablerarar.

Uansett kva for praktisk løysing ein finn, er det likevel eit prinsipielt spørsmål kva som er ein «naturleg» Bergensregion knytt til næringsutvikling. På den eine sida kan ein peike på kva som er ein naturleg pendlarregion rundt Bergen. Samstundes er det også slik at Bergen er så stor og betydingsfull innafor næringsutvikling i Hordaland at det kan argumenterast for at ein regional struktur med det mandatet BRB har burde omfatta heile eller det meste av fylket. Dette er det likevel ikkje opp til fylkeskommunen aleine å avgjere. Etter fylkesrådmannen si meining må gode langsiktige løysingar arbeidast fram i nært samarbeid med kommunane og regionråda. Fylkeskommunen her likevel ei dobbeltrolle her, både som ein av hovudeigarane i BRB (saman med Bergen kommune) og med ansvar for regionalt utviklingsarbeid i fylket.

I tillegg til støtta til BRB over fylkeskommunen sitt budsjett, overfører vi også vel 1 million kroner til regionråda i Hordaland for å drive med næringsutvikling. Desse avtalane skal opp til revisjon no ved årsskiftet i samband med handsaminga av eiga sak om driftsstøtte til regionale utviklingsaktørar. Fylkesrådmannen vil allereie no signalisere at eg vil sjå støtta til BRB og støtta til regionråda i samanheng slik at det ikkje er nokre regionar og kommunar som får «dobbel opp» med fylkeskommunal støtte.

Strategiske avgrensingar.

I BRB sin reviderte strategi frå 2013 er fokus på bli eit «felles strategisk næringsutviklingsselskap for eigarkommunane» som skal vere pådrivar for kompetansebasert næringsutvikling i regionen der dei prioriterte områda er næringsvenleg offentleg sektor, marknadsføring og profilering av regionen, og internasjonisering.

Samstundes har Hordaland fylkeskommune vedteke Regional næringsplan for Hordaland 2013-2017. Både BRB sin nye strategi og fylkeskommunen sin næringsplan er i stor grad sektoruavhengige og har på nokre område overlappande mål og strategiar for næringsutvikling. Til dømes har BRB i fleire år jobba med kartlegging av arealbehov for næringsutvikling. Samstundes er dette del av ein hovudstrategi i næringsplanen som er konkretisert i HNH 2014. I tillegg er det her ein tett kopling til vårt arbeid med Regional plan for arealbruk og transport i Bergensområdet og Regional plan for attraktive senter i Hordaland, senterstruktur, tenester og handel. Etter fylkesrådmannen si vurdering er dette eit døme på korleis BRB sine tenester og aktivitetar er utfyllande og komplementære i høve til fylkeskommunen. Det vil likevel vere trong for vidareutvikling av samarbeidet, mellom anna for ein enno betre ansvars- og oppgåvefordeling, og ressursutnytting.

Fylkesrådmannen vil ha auka fokus på dette både i revisjon av samarbeidsavtalen med BRB og i dei årlege tildelingsbrev. Særleg i tildelingsbrev kan fylkeskommunen vere konkret i forhold til kva for tema/oppgåver BRB skal fokusere på i sin leveranse til HFK. Det som peiker seg ut er tema der BRB er med å oppfylle mål i næringsplanen samstundes som BRB ressurs- og kompetanse messig er den beste aktøren.

BRB leiar også eit arbeid med revisjon av «Strategiske næringsplan for Bergensregionen» (SNP) for eigarkommunane. Denne planen vil ha eit vidare innhald og fleire fokusområde enn dei som er satt for selskapet. Den vil og innehalde ein handlingsplan med tiltak. Etter fylkesrådmannen si vurdering bør koordinering av næringsarbeidet mellom eigarkommunane forankrast i denne planen. Samstundes skal planen arbeide for å tydeliggjere ansvarslinene mellom tiltaksigar, eigarkommunane og andre samarbeidsaktørar når det gjeld oppfølging av planen (jmf pkt 2.3 i fylkestingets vedtak 11.12.2013).

Økonomisk støtte.

Fylkeskommunen si støtte til BRB var fram til 2013 på ca 5 mill kr som var fordelt likt på driftsstøtte og prosjektstøtte. I 2014 blei støtta redusert med 780 000 kr som følgje av nedtrekk i rammene for budsjettposten «Prosjekt og organisasjonar med driftstilskott». Nedtrekket blei tatt på den delen som går til prosjektstøtte.

Det er ingen av dei andre mottakarane av driftstilskot over denne posten kor delar av tilskottet er øyremerka til prosjekt. I dei årlege rapportane over virkemiddelbruken frå BRB har det vist seg særskilt vanskeleg å rapportere spesifikt i forhold til bruken av vårt tilskott. Når BRB gjennomfører prosjekt nytter dei delar av dei ressursane dei rår over i form av personell og kapital som eigenandel til heilt eller delvis å finansiere prosjekta. Fylkesrådmannen meiner difor at også tilskottet til BRB over budsjettposten «Prosjekt og institusjonar med driftstilskot» i sin heilheit bør bli gitt som eit driftstilskott. Dette blir då fylkeskommunen sitt bidrag til finansiering av BRB. Så blir det BRB sitt ansvar å prioritere bruken til basisoppgåver, utviklingstiltak og eventuelt som eigenbidrag til gjennomføring av prosjekt. Vi legger da til grunn at midlane frå fylkeskommunen i hovudsak går til gjennomføring av basisaktiviteter knytt til BRB sin hovudstrategi og i tråd med samarbeidsavtalen og dei årlege tildelingsbrev.

Prosjekt i regi av BRB bør etter fylkesrådmannen si vurdering i stor grad kunne finansierast eksternt. Aktuelle finansieringskjelder kan vere til dømes Handlingsplan for Næringsutvikling i Hordaland, andre fylkeskommunale og statlege midlar, bidrag frå næringslivet, eigeninnsats frå prosjektdeltakarar og anna. Eventuell fylkeskommunal prosjektstøtte vil bli underlagt normal sakshandsaming for støtteordninga.

I tillegg til basisfinansiering med 20 kr pr innbyggjar (ca 5 mill kr pr år), støtter Bergen kommune BRB med i underkant av 4 mill kr. Dei siste 4 mill kr er knytt opp til gjennomføring av konkrete tiltak i den årlege Handlingsplan for næringsutvikling i Bergen. Resten av kommunane yter 10 kr pr innbyggjar i basisfinansiering. Etter fylkesrådmannen si meining bør også fylkeskommunen sitt bidrag vere knytt til folketal. I tillegg til ein basisfinansiering for heile virkeområdet for BRB bør vårt bidrag vere med å utjamne forskjellen mellom dei kommunale bidraga. Eg vil difor tilrå at BRB får ei basisbevilling på kr 5 pr innbyggjar for heile virkeområdet pluss kr 10 pr innbyggjar for kommunane utanom Bergen. Held ein Askøy utafør inneber dette ei støtte på kr 3,54 mill kr basert på folketallet pr 1. januar 2014. Hadde Askøy fortsatt vore med, ville dette gitt ei auke i det fylkeskommunale tilskottet på kr 410 000 i tillegg til bidraget frå Askøy kommune. Fylkesrådmannen vil tilrå at det fylkeskommunale tilskottet blir gjort avhengig av at kommunane bidrar med sin del slik at til dømes dersom Stord ikkje bidrar med sin del går dei ut av berekningsgrunnlaget for det fylkeskommunale bidraget.

Vidareføring av samarbeidet med BRB

Sidan etablering av BRB i 2008, har fylkeskommunen hatt eit godt samarbeid med BRB om tilrettelegging for kompetansebasert næringsutvikling i regionen både som medeigar og som operativ samarbeidspartnar på viktige område for regionen. BRB er eit offentleg eigd selskap rigga for å ivareta det offentlege sitt ansvar (kommunar og fylkeskommune) på viktige område knytt til regional næringsutvikling. Dette er ein modell som med til dels stor suksess er valt også i mange andre regionar som til dømes Greater Stavanger, Business Region Göteborg og Miriade i Bas Normandie. Eigarskap og operativ innretting kan vere noko forskjellig, men formål og arbeidsoppgåver er mykje dei same. Fylkesrådmannen meiner difor det er viktig at BRB blir vidareført som eit reiskap for å ivareta delar av det offentlege sitt ansvar for regional næringsutvikling.

På kort sikt ser eg ikkje rom for større strategiske endringar i vårt samarbeid med BRB. Det betyr ei vidareføring av aktiviteten på om lag same nivå som i dag. Samstundes er det viktig at eigarane har ein løypande diskusjon om den langsiktige utviklinga av verksemda i selskapet. I tillegg til ei kontinuerleg utvikling av tenestetilbodet i BRB, vil dette gjelde spørsmål som geografisk virkeområde for BRB, tilknytingsform og vesentlege endringar av tenestetilbodet.

Når det gjelder geografisk virkeområde for BRB er det i dag berre ca 12 % av befolkinga som ikkje er innafør området. Det er heller ikkje noko naturleg avgrensing av virkeområdet som til dømes berre nabokommunar, berre kommunar innafør ein naturleg pendlaravstand eller kommunar av ei viss storleik. Dette gir eit unaturleg skilje mellom kommunar og bedrifter innafør og utafør BRB sitt virkeområde. Fylkesrådmannen vil difor tilrå at det blir sett i gang eit utgreiingsarbeid av ulik geografisk virkeområde for BRB kor eit alternativ er utviding til heile Hordaland fylke.

Det er også slik at dei fleste kommunane er knytt direkte til BRB som aksjonærar, medan kommunane i Nordhordland er indirekte med gjennom Nordhordland regionråd som aksjonær. Vidare er bidraget frå kommunane berre basert på talet på innbyggjarar, medan også andre parametrar som til dømes distriktsstatus kan vere aktuelt. Inkludert i utgreiingsarbeidet bør difor også ulike tilknytingsform og ulike modellar for finansieringsbidrag bli vurdert.

Fleire av aktørane i andre regionar som er nemnd over, tilbyr dei regionale utviklingsaktørane i sin region samlokalisering i kontor som er eigd eller disponert av ein organisasjon tilsvarande BRB. Leiga er ofte subsidiert og blir rekna som indirekte offentleg støtte. Dette kan gi eit meir dynamisk utviklingsmiljø med uformelle og formelle møteplassar som gjer det lettare å skape nye utviklingsprosjekt. I tillegg til kontor, blir det også tilbydt kontorinfrastruktur og –tenester, rekneskapstenester eller liknande.

I Hordaland er mange av dei regionale utviklingsaktørane små med ofte ein, eller nokre få tilsette. Dette medfører at mykje ressursar går med til husleige og administrative forhold. Dersom BRB kunne tilby alle plass i eit utvida kontorfellesskap og tilbyrdatenester ville meir av ressursane til kvar av aktørane kunne bli nytta til utviklingsarbeid. Sidan fylkeskommunen har eit regionalt utviklingsansvar og er ein viktig økonomisk bidragsyter til desse aktørane, har vi eit særleg ansvar for å få til ein god utvikling på dette området som sikrar ein mest mogleg effektiv ressursutnytting.

BRB leiger i dag kontorlokale som er større enn det de sjølv har behov for og har difor samarbeidsavtaler med HOG Energi, Design Region Bergen og Maritimt Forum for Bergensregionen som også innbefattar kontorfellesskap. BRB sin leigeavtale for noverande kontorlokale går ut i 31.april 2018. Fylkesrådmannen vil difor ta eit initiativ overfor BRB med sikte på å få vurdert moglegheitene for å utvikle eit større og meir synleg kontormiljø for regionale utviklingsaktørar i Bergen.

Ut frå ei samla vurdering vil fylkesrådmannen tilrå å vidareføre og vidareutvikle samarbeidet med BRB. Ein vellykka vidareutvikling av BRB vil vere avhengig av at alle aktørane i regionen deltar i samarbeidet. Inkludert i dette er at store kommunar som Stord og Askøy finner sin naturlege plass i samarbeidet. Utan dette vil noko av fundamentet for BRB svikte. I utgangspunktet vil eg tilrå ei forlenging av samarbeidsavtalen med 4 år, men slik at det blir gjort ei ny vurdering av eigarsituasjonen etter to år, dvs ein avtale på 2+2 år. Vidare vil eg tilrå at ein tar atterhald om å kunne revurdere samarbeidet dersom store kommunar går ut av samarbeidet.

Innhaldet i ein ny avtale bør spegle konkret det BRB skal yte som tenester til HFK knytt til sin rolle som aktør innan kompetansebasert næringsutvikling i regionen med særleg fokus på dei tre definerte områda for BRB og som støtter oppunder måla i Regional næringsplan for Hordaland 2013-2017. Vidare vil fylkeskommunen sine synspunkt på samarbeidet slik det går fram av denne saka, bli innarbeid i avtalen.